

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPESTEN, Teréz-körut 2.
 Fiókiadóhivatalok: Zomborban: Gombos E. Berta
 dohánytözsdejében. Ujvidéken: Schäffer Péter könyv-
 kereskedésében. Szabadkán: Braun Adolf nyomdá-
 jában. Bácsalmáson: Rosenberg A. cégnél.

Lapvezér:
LATINOVITS PÁL.
 Felelős szerkesztő:
PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:
 Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K.
 Tanítóknak, aljegyzőknek, írkokoknak, földmiveseknek és szer-
 nyebb javadalmazásu hivatalnokoknak évi 8 kor., félévre 4 kor.,
 negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

Jogok — kötelességek.*)

A reális gondolkozású politikus mindig csak óhajtja, csak szeretné a lehető legjobbat, követelni azonban soh'se követeli azt. A mohó ember nem jó politikus. Az elégedetlen, a forradalmár olyan, mint a gyermek, aki nem az apró édesség, mosolygó almák, s diók után nyul, melyet a karácsonyfa alja kínál, s amelyet könnyen veszedelem nélkül elér, hanem azt követeli, azért sir, ami a legtetején fénylik: a ragyogó gyémántporos angyalokért. Hogy a jelenben, kik azok az elégedetlen elemek, ezek a mohó gyermekek, nem kell külön rámutatnom.

Ők azok, kiket egy hangzatos szép jelszó még mindig megtéveszt, azok akik hisznek abban, hogy lehet egyenlőség, lehet testvériség és lesz szabadság, világszabadság és annak a nagy felszabadult ember-tengernek majd szabad polgárai ők lesznek. Nagyon szép chiméra. De ennek a kedvéért sem a Hochenczollerok, sem a Románovok nem penziviláltatják magukat.

A szocializmus apostolai remek prospektívát tárnak szemünk elé, amikor a jövő képe gyanánt megrajzolják a testvériesült emberiséget. Ez azonban még nagyon távol levőnek, nagyon elérhetetlennek látszik a jelen aktív politikusa előtt. Most még nemzetek vagyunk, nemzet sorsát intézzük, s mint egy nemzetnek tagjai annak jóvoltán kell munkálkodnunk, hogy el ne vesszünk a népek hatalmi versengése közt.

*) A kitünő tollú írónőnek a választói jogra vonatkozó fölfogása nem mindenben fedi a mi álláspontunkat, de azért fejtegetéseit változtatás nélkül közöljük, mert érdekes észmenete a legnagyobb figyelemre és érdeklődésre tart igényt. — A szerk.

Ez lebegett gróf Andrássy Gyula előtt, amikor az új választótörvény megalkotásánál, a plurális szavazati jog mellett fört lándzsát. Nem az elérhetetlen legjobbat akarja, hanem csak az elérhető jót. Ami nem veszedelmes, ami nemzetének tiszta hazafiúi meggyőződése szerint a jelen körülmények közt a legélszerűbb: egy fokozatos, rázkodtatás nélkül való átmenetet.

De a nemzetközi szocialistáknak ez nem elég, ők az angyalokért sárnak s készek volnának a karácsonyfa is földönteni, csak-hogy elérjék azt. Nekik általános, egyenlő és titkos választói jog kell, s céljuk érdekében el mennek s szöveteznek a nemzetiségekkel. A nemzetiségekkel, akiknek külön nemzeti ábrándjuk van; és ölelkeznek Béccsel, amely már négyszáz év óta németnek akart bekebelezni bennünket. Kacagni kellene rajtuk, ha nem volna olyan szomorú. A testvériesülés e tragikomikus látványánál egy naiv, de az esetre igen találó gyermek mese jut eszembe: A szalmaszál, a tüzes üszök és a hólyag vándorútra mentek. Összetalálkozva elhatározták, hogy együtt folytatják utjokat. Amint mentek-mendégéltek egyszer csak egy nagy vízhez értek. A hólyag koma áthömpölygött, a szalmaszál is ráfeküdt, hogy átuszék a vizen, csak a tüzes üszök maradt a parton és sirt, mert nem tudott uszni. Ekkor a szalmaszál megsajnálta és felvette a hátára. Usztak is egy darabig, de még a víz közepére sem értek, mikor a tüzes üszök elégette a szalmaszálát és a vízbe hullott. A mese azzal végződik, hogy mikor a hólyag koma ezt meglátta a tulsóparton, olyan jóízűt nevetett, hogy megpukkadt bele.

Hogy a három szövetséges közül ki lesz az a koma, aki olyan jóízűt nevet majd

rajtuk, ha a terv sikerül — nem nehéz kitalálnunk.

Politikáról lévén szó nem hagyhatom megjegyzés nélkül a feministák mozgalmát sem, mely többek közt a nők politikai egyenjogosításáért küzd. Én azt hiszem, bennünket magyar nőket nem fog megtéveszteni a külföld egészségtelen áramlata, s ha egy kis csapat ambícióval teli feminista hallatta is ez ügyben szavát és kiáll a porondra, mi erősebb tömörüléssel nem fogjuk támogatni őket. Ezzel a kijelentéssel azonban nem azt akarom mondani, hogy mi nők egyáltalán ne küzdjünk bizonyos több jogért, amelyek méltányosak, de egyenlő politikai jogért küzdeni — ez nem lehet célunk.

A nő alkotásánál s rendeltetésénél fogva nem hivatott politikai légkörben mozogni. A nőnek politikai joga ott kezdődik, amikor gyermekét hazaszeretetre tanítja, — ott kezdődik, amikor gyermekéből egészséges testű, erős jellemű embert nevel és ott folytatódik, amikor férjét, atyját vagy testvérét neves munkálkodásra küzdelemre inspirálja; mikor a magánéletben jó példával jár elő, a jótékonyság terén működik, a művészeteket ápolja. Az elősoroltakon kívül száz és száz tér kínálkozik a nő nemes ambíciójának, a haza érdekében való tevégyának kielégítésére. De a politika légkörében élni, lélegzeni, ott küzdeni, tülekedni, választani és megválasztatni, nem lehet hivatása.

A külföldi Cauer Minna asszony ugyan e hó 9-én a Budapesten megtartott gyűlésben a nő befolyását a férfiakra illetimnek s a nőre magalázónak mondja;

Bogdánovics Lucián otthonában.

A mostani pátriárka 10 év előtt, mint a budai g. k. egyházkerület új püspöke bejárta Baranyamegyét. Akkor megismerkedett a lapunk szerkesztőjének vezetésével megjelent újságnak egyik munkatársával, akit vendégül hívott meg magához. A hírlapíró meglátogatta a püspököt s erről a látogatásáról ezeket írta:

Néhány napi »együttes fungálás« után abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy a fiatal gavallér-püspököt »ismerőseim« közé sorozhattam. A tisztelgő és görbülő hátakon keresztül is meglátott minden alkalommal, de sőt a terített asztaloknál is. Hát, mit tagadjam, én is lestem minden tekintetét . . . a valóban ideális Adonisz-főpápnak. Talán csak észrevette szertelen rokonszenvenemet s azért volt velem szemben is figyelmes. Mert hát különben egyik legszebb tulajdonsága a budai püspöknek a kifogástalan modor. Csodálhatja-e valaki azt, hogy ha az ilyen »ur« egyet gondol s azt mondja — már mint: nekem — a legtermészetesebb és legőszintébb hangon: »A fővárosban jártában-keltében ki ne kerülje a budai szerb püspököt, ha mindjárt Szent-Endrén is találna lenni.«

Az ilyen invitáció többet ér minden arany-szegélyes meghívónál. Nem is tudtam ellentálni . . . nem a püspök, hanem a gentleman varázserejének.

. . . Alig vártam, hogy ledobhassam magamról az uti ruhámat, persze azért, hogy látogatóba mehessenek főpásztori — »ismerősöm«

höz. Hanem mégis túrtöztetnem kellett magamat, mert hát a bon-ton szerint még kissé korai volt az idő a vizitre. Száz újságot elolvastam a dunaparti kávéházban, de minden öt percben át-pislogtam Bogdánovics Lucián ur tornyos palotájára.

Végre-valahára ütött aztán az óra, vagy igazabban szólva: fütttyentett valahára a Vigadó előtti kis propeller és én átkelhettem a szöke Dunán a budai partra, a budai partról odasiettem a Döbrentey-utcába s abban a barátságosan integető nagyuri hajlékba.

A hírből már ismert rác-asszony, a házfelügyelőné került előm. Tudtam előre, hogy azt fogja mondani: »Klányám sze! — »Lyubim rúku!« Ezekkel szokta ő fogadni az uri népet . . . talán amióta csak él.

Kérdezősködésemmre, melyet — úgy látszik — megértett, szerbül válaszolt. Ezt meg én értettem meg. Örömmel hallottam, hogy a püspök ur éppen itt tartózkodik most a palotában. Nem kell tehát Szent-Endrénre utaznom.

Csaknem röpilltem a piros szegélyű, puha szőnyegen föl az emeletre . . . a nélkül, hogy egy pillanatra is megálltam volna a hatalmas vaskorlátú, diszes lépcsőkön. Nem álltam meg a félemeleten se, mert tudtam — mindenről jól voltam értesülve — hogy ott a pátriárka Ó Szentsége lakik, ha feljön Budapestre — a fő-rendházba . . . szavazni.

Az előszoba ajtaján becsengettem. Hát, ki nyitja ki előttem az ajtót . . . a Mitó. Igen, Mitó, aki szintén »ismerősöm« a püspöklátogatás idejéből. Mindjárt felismerte bennem a nem rég még a »szvit«-hez tartozó »goszpodin«-t. Én meg ő benne szintén felismertem a fekete sza-

lonruhában is . . . az ünnepnapok alatti fess püspöki huszárt. Hát megörültünk egymásnak. No, igen, hiszen mondtam már, hogy én bohém-vérü ember vagyok és persze, demokrata. Mitó ur bevitte aztán a névjegyemet és a másik pillanatban már ott termett a világ legelőzékenyebb püspöke előttem . . . az előszobában.

Milyen volt a fogadtatás? Hm. Hát azt senki meg nem tudja cselekedni, csak az »én« püspököm. Szives, előzékeny s mégis főpapi és fő-ur. Mondjak még valamit? Olyan formán voltam, mintha mennyország előcsarnokába érkeztem volna!

De azért nem voltam ám valami szertartásos hangulatban. A budai püspök közelében csak természetes hangulat lehetséges, mivelhogy a püspök ur maga a legkellemebb természetesség. Majdnem azt gondoltam, hogy »otthon« vagyok; no, de persze a szalon gyönyörű, égszinkék brokátselyem garnitúrája, a süppedő gazdag keleti szőnyegek, a kiválóan izléses egész berendezés mégis csak eszembe juttatták, hogy »nagy ur« előtt üldögélek. És hallgatom, hallgatom szép szava csengését, szép szava jószágát.

Alig jutok szóhoz a sok kedves kérdezősködéstől, melyre mindjárt meg is felel maga a kérdező. Talán tudja a püspök ur, vagy talán meg is látszik rajtam, hogy . . . rosszban töröm a fejemet. Pedig hiába, sorsát senki ki nem kerülheti. Egy ideig sikerült a főpásztori kedvesség s talán ügyesség, de aztán mégis csak hatalmamba került. Mintha Csarnojevicz Árzén pátriárcha ott azon az átelleni képen, ahol szerbjéit bevezeti országunkba, maga is mosolyogna a szerény budai püspök habozásán, midőn vilá-gossá lett előtte, hogy a fránya újságíró meg-interjuvolni akarja.

teljes jogot követel s nyílt felelősséget. Mind ez nagyon szépen hangzik, — de hol lesz akkor a helyes munkamegosztás? mi lesz az asszonyi kötelemekkel a családdal?

A finn nők sikereiről szeretnek beszélni a mi küzdő feministáink s a parlamentben való érvényesülésüket lelkesítésül gyakran felhozzák; a most megtartott gyűlésen is örömmel jelezte az elnöknő 25 képviselő bevonulását a finn parlamentbe. A sikernek hátteréről azonban nem szólnak. Pedig azt is kell ismernünk, s ha ismerjük, akkor az eredmény mindjárt nem tűnik oly vonzó, oly kívánatos színben elő. Mind tudjuk Finnország lenyűgöző ország s rája az orosz hatalom keze sulyosodik. A finn nemzet politikai jogokért, önállóságáért küzd. Az autokrata hatalom azonban nem enged. De nem pariroznak a kemény jellemű finn férfiak sem. Most mit tesz az orosz felsőbbség? Megengedi a nőgyenjosítást. Nem azért, mintha a nőemancipációnak hive lenne, (hiszen nagy Oroszországban szó sincs az egyenjogosításról) hanem abból az okoskodásból kiindulva, hogy amit nem sikerült az erőskezü férfiakkal elérni, azt majd elérik a gyengébb nőkkel.

Mi magyar nők ne vágyjunk ilyen politikai sikerre. A küzdés joga, az erő a férfiaké, a mi jogunk a gyengék joga: a szeretet, amely helyén alkalmazva csodát művel, nemesít, felemel, alkot, teremt. A szeretet a nő joga és kötelessége, a nőiesség a disze; anyának és feleségnek lenni a legszentebb hivatása.

A Russel Nelli féle elméleteket pedig ne tegyük magunkévá, hódítsanak azok hazájukban Franciaországban, amelynek szomorú statisztikája égrekiáltó tanúsága a faji öngyilkosságnak, bizonyosága annak, hogy a francia nők szépek akarnak lenni és nem jók; asszonyok akarnak lenni, de nem anya és feleség.

Molnárné Rádich Jolán.

Végre is megformuláltam a kérdést:

— Méltóságos, uram, mint aféle újságíró nagyon jól beláttam annak idején az örömmünnepet tartott népek a szívébe és lelkébe, tudom tehát, mit érzett és miképpen gondolkodott; hanem azt igazán szeretném hallani az ünnepezt püspöktől magától, mily benyomásokat szerzett ő nálunk a mi nagy lelkesedésünk napjaiban?

— Maguk, újságírók — kezdte a püspök eleintén vontatottan, mintha keresné az alkalmas kifejezéseket, de később aztán már »szabadabban« folytatja beszédét — nem nagyon tartózkodó ugyan, de hát én hivatásuknál fogva természetesen tartom ezt a jellemvonásukat. Elmondom tapasztalataimat; nem kerülöm a »világosság«-ot. A zsunaliszta előttem a »világosság« apostola. Kollegának tekintem önt s így őszinte leszek, mert így illik az a »jó barátok« között. Tehát... mikor ezelőtt másfél évvel — mint püspök — egyházmegyéim kormányzását átvettem, első gondolatom és elhatározásom az volt, hogy egyházmegyéim baranyai részét mihamarabb meglátogatom. Erre az a körülmény indított főképen, hogy Baranyában emberemlékezett óta nem járt szerb megyés püspök, de másrészt az is, mert a baranyai hitközségek alkotják egyházmegyei hiveim legnagyobb kontingensét. Meg akartam győződni hitközségeim belső életéről, vallásékeiről, nevelésük irányzatáról, templomaik és iskoláik állapotáról, ugyanis ezeknek közvetlen és alapos ismerését tartottam elengedhetlen feltételnek az egyházmegye igazgatására és a fenforgó tökéletlenségek és hiányok pótlására. A fogadtatás, melyben részesültem, igazán megható volt reám nézve, mert azt koromnál, rövid egyházi és közéleti multamnál fogva nem csak várni, de remélni se tartottam magam jogosultnak. Hiveim lelkesedését még érhetőnek tartottam, mert hiszen azok, mint félszázad óta nem láttak körükben püspököt s azok főpásztorukat várták; de nem reméltem a vármegye intéző egyéniségeinek a vármegye más felekezeteihez tartozó nagy közönségének azt a szíves és lelkes felemelő lelkesedését és rokonszenvét, amelylyel hiveimmel vegyest és azokkal karöltve vettek részt fogadtatásomban és siettek üdvözlésemre. Ezeket a napokat életem legszebb emlékei közt fogom megőrizni. Még sok minderről folyt a szó.

Bajaiak a pátriárka előtt.

Baja, 1908. október 11-én.

Bogdánovics Lucian pátriárka installációján több bács megyei küldöttség volt jelen. Ezek közül a közérdeklődés központjában állott a bajai deputáció, melyet *Ambrozovits* főispán vezetett. Bogdánovics ugyanis bajai születésű s így érthető a meleg szeretet és vonzalom, amely a pátriárka és földieit közt fennáll.

A bajaiak nevében a főispán eme szép beszédét intézte a gör. kel. főpaphoz:

Főmagasságu Metropolita Pátriárka!
Kegyelmes Urunk!

Amikor Brankovics György örök álomra hunyta le fáradt szeméit, nemcsak a gör. keleti szerb egyház, hanem a magyar szent korona országainak minden egyházi, közjogi és társadalmi tényezője feszült érdeklődéssel várta, hogy a hivatásos felső királyunkéval testvériesülő bizalma, kit fog arra a diszes és magas polcra emelni, mely egyházi és közjogi tekintetben egyaránt oly nagy fontosságu és mely a kulturális, társadalmi humanitárius tevékenységnek is egyik legmagasabb intéző állomása.

S amikor híre futott, hogy a kongresszus ihletett belátása a görög keleti szerb egyház korban egyik legifjabb, de tehetségben oly kimagasló, tapasztalatokban oly bővelkedő, tudásban, műveltségben oly gazdag, vallási és hazafiúi érzésben oly emelkedett és az ifjúkor munkavágyától és munkaerejétől oly duzzadó püspököt emelte a pátriárkai székbe: általános öröm és megelégedés töltötte el a lelkeket, mert mindenki érezte, hogy hivatottabb kezekbe nem juthatott volna a gör. kel. szerb egyház vallási érdekeinek legfőbb képviselője, a magyar-szerb testvérségnek, a magyar állameszme jegyében való ápolása s a pátriárkai méltóság minden egyéb nagy misztiojának gyakorlása.

Baja város közönségét azonban különösen mélyen érintette az örömhír, mert hiszen Baja város adta Szentségedet egyházának és mindazoknak, kiket Szentségednek egyházfejedelemmé történt megválasztása oly bensőséges örömmel, oly mélyeséges bizalommal és annyi szép reménytel töltött el. A mi városunk öröme kettős, mert a mi városunkban a hazafias megnyugvás és öröm érzésébe beléolvad az anya büszkesége, nagyra hivatott és ime nagyra is jutott gyermeke felett.

Városunk közönsége örömeinek méltó kifejezése gyanánt 1908. évi október hó 7-én rendkívüli közgyűlést tartott és egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy Szentségedet, mint a város nagy szülöttét és büszkeségét megválasztása alkalmából őszinte hódolattal és hazafias örömmel üdvözlí és erről Szentségedet díszes alakban kiállított jegyzőkönyvi kivonatban értesíti.

Amikor Baja város közönségének örömteljes üdvözlét a város itt Szentséged előtt álló küldöttsége nevében tolmácsolni szerencsém van, kérve-kérem Szentségedet, tartsa meg városunkat, immár így kell mondanom: gyermeki és atyai szeretetében.

Egyben pedig úgy Baja város, mint a magam csekély személye nevében szívemből, lelkemből azt kívánom, adjon a Gondviselés Szentségednek erőt, egészségét és hosszú életet nagy feladatai minél teljesebb betöltésére. Isten tartsa, Isten vezérelje Szentségedet és árasza el bőséges áldásaival nehéz és magasztos munkájában!

A pátriárka keresetlen, meleg szavakkal köszönte meg az üdvözlést s hosszasán beszélgetett a deputáció tagjaival.

A banketten dr. *Hegeđus* Aladár polgármester felköszöntőt mondott Bogdánovicsra.

Egy plébános jubileuma.

— Saját tudósítónktól. —

Bácsbokod, 1908. október 12.

Kuts János helybeli plébános 25 év előtt foglalta el mostani állását. Ebből a nevezetes alkalomból nagyszabásu ünnepélyt rendezett az itteni lakosság, hogy lelkipásztora iránt érzett szeretetét és ragaszkodását kifejezze. A község derék, ügybuzgó jegyzője, *Tománovits* György heteken át sokat fáradott, hogy az ünnepély sikerét biztosítsa. Neki köszönhető a szombati és vasárnapi napon lefolyt lélekemelő ünnepség külső díszje, csillogó kerete.

Az ünnepélyen jelen voltak: dr. *Hoffmann* Kálmán és dr. *Povischil* Richard kanonokok, *Vojnits* Máté és *Koller* Oszkár főszolgabírák, a

környék papsága és jegyzői kara, Bácsbokod képviselőtestületének küldöttsége és a vezető társadalom sok előkelő tagja.

Az ünnepély szombaton délután vette kezdetét. A lakosság és környék ezernyi tömege, az iskolás gyermekek sokasága a község háza elé vonult, ahol az ünnepély kezdetét vette. Küldöttség hívta meg a jubiléumot. Leles éljenzéssel fogadták. *Tománovits* György jegyző nagyszabásu, gondolatokban gazdag, retorikai fordulatokban bővelkedő beszédben jellemezte *Kutsot* mint ember és papot. Reá mutat azokra a maradandó alkotásokra, melyek közéleti szereplésének köszönhetőek.

Az itt lefolyt ünnepély után az egész lakosság zeneszóval és fáklyákkal kísérté haza a jubiléumot.

Az ünnepélynek vasárnapra eső része reggel 7 órakor kezdődött. Dr. *Povischil* kanonok diszmissét celebrált, fényes segédlettel.

Majd *Evetovics* János bácsi plébános horvát nyelven ismertette a nap eseményét. A nagyesszű, tudós paphoz méltó remek szonoklatban jelezte *Kuts* érdemeit. A magvas beszéd eszme gazdag tartalma, poétikus színezete és lendületes előadása magával ragadta a hívőket.

Magyarics Ferenc ciszt. tanár németül méltatta a jubiléum érdemeit. Szintén nagy hatással.

Szorgh Antal káplán magyar nyelven szólt a hallgatóságához.

Istentisztelet után a küldöttségeket fogadta a jubiléum.

Délben diszbankett volt, melyen az intelligencia és a polgárság színe-java vett részt.

Czedler János halála.

A bácskai közelet egyik ismert alakja, *Czedler* János, Zombor város volt főkapitánya e hó 11-én Szabadkán meghalt.

A derék öreg ur már régóta elmezavarban szenvedett, mely betegsége néhány hónappal ezelőtt oly mérvet öltött, hogy a közbiztonságot veszélyeztette. Emiatt a szabadkai közkórházba szállították, ahol a leggondosabb gyógykezelés ellenére is befejezte életpályáját.

Röviddel halála előtt meglátogatta a »Bács megyei Napló« egyik munkatársa, akivel elbeszélgetett.

— Szervusz fiam! — mondotta. — Az országgyűlésre hívsz. De nem mehetek, édes fiam. Nem érek én most rá törvényeket csinálni. Más az én dolgom. A kormányozható léghajón töröm a fejem. Isten ugyse megcsinálom. Nagy ur leszek akkor. A Habsbugr család helyett a *Czedler* familia fog uralkodni az egész világon. Nagy ur leszel te is. Megteszlek Bács megye főispánjának.

A halál azonban még nála is hatalmasabb volt.

A beszélgetés után alig egy-két napra ágynak esett az öreg *Czedler*. Nem mondotta, hogy mi baja, nem panaszkodott. Sőt mintha agya, melyen urrá lett az örültség, megvilágosodott volna. Értelmesen, logikusan és gondolkozva beszélt.

Szombat délelőtt azt kérte, hogy engedjék ki, sütkérezni akar az őszi verőfényben.

Kiültették a kórház virággal beültetett udvarára s ott mintegy fél óráig élvezte a verőfényt.

Amikor ápolói vissza akarták vinni az ágyba, akkor vették észre, hogy az öreg ur kiszendvedett.

Hetvennyolc évet élt. Ma holttestét átvitték Zomborba, ott temetik el.

Tanítógyűlés Tiszakálmánfalván.

— Saját tudósítónktól. —

Tiszakálmánfalva, 1908. október 9.

Az *Újvidéki esperes-kerület* f. hó 7-én tartotta évi vándor közgyűlését Tiszakálmánfalván.

Az idei gyűlés nem volt olyan népes, mint más esztendőokban szokott lenni, noha Tiszakálmánfalva szép érdeklődést tanúsított a tanügy iránt. Megjelent a gyűlésen, de a gyűlést megelőző istentiszteleten is a község előjárósága élén a jegyzővel, *Városi Mihály*val s az iskolaszék tekintélyes számmal.

Jelen voltak még az ev. ref. lelkész és tanító, *Somogyi Zoltán*, az ág. ev. lelkész *Ménhard Mihály* is, a hitfelekezeti elfogultság nélkül mindvégig nagy szimpátiával tartották ki a kath. tanítóság mellett. A közgyűlés a r. k. fiúiskolában folyt le *Kirschbaum Lajos* esperes, titeli plébános elnöke alatt.

Mielőtt elnök a közgyűlést megnyitottnak nyilvánította, lelkes, tartalmas megnyitó beszédet intézett a hallgatóságához, hangoztatván az ilyen konferenciák valódi célját és hivatását. Alkalmat ad — ugymond — az ilyen összejövétel minékünk arra, hogy közöttünk a kartársi szeretet ápolassék, az összetartás, az együttérzés fejlessék s a lelkesedés hivatásunk iránt fokozódjék. A tanári hivatásról szólván, különösen hangoztatja a vallásos és hazafias érzések ápolását, a meggyőződés megszilárdítását, mert csak az az ember képes hatást gyakorolni, eredményt produkálni, aki maga is át van hatva az eszme magasztosságától, meg van győződve annak igazságáról és áldást hozó erejéről. Ezeken kívül a kötelességérzetet és kötelességserzetet kötötte különösen lelkére a tanítóságnak s ezzel a gyűlést megnyitottnak nyilvánította.

Kováts Antal kerületi jegyző fölolvasta a tavalyi közgyűlés jegyzőkönyvét, amelyhez *Apró György* újvidéki tanító hozzászolt, kifogásolván a jegyzőkönyvnek azt a pontját, mely a pénztári jelentést tartalmazta, sőt nemcsak kifogásolta, de kihagyandónak is nyilvánította, amennyiben az egyesületnek pénztára nincs, s ennél fogva tagsági díjak sem lettek megállapítva. A pénztárnok ugyanis az újvidéki — palánkai tanítóegyletnek lévén pénztárnoka, jelentését illetéktelen közgyűlésen nyújtotta be. Még egy interpellációval is élt *Apró*, amely a közgyűlésről elmaradó kollégákra vonatkozott. S ezt azért tette a jegyzőkönyv fölolvásával kapcsolatban, mivel hogy ott a jelen voltak és jelen nem voltak névszerint föl vannak sorolva. Elnök mind a két föl szólásra kielégítő választ adott. A közgyűlés azonban jegyzőkönyvbe vétele a fölött való sajnálatát, hogy némelyek minden alapos ok nélkül nem teljesítik kötelezettségeiket.

Ezután az érseki hatóság által kitűzött tételt vették tárgyalás alá. A tétel a következő: a) pedagógiai szempontból helyes-e a népiskolai tankönyvek illusztrálása? Ha igen: b) a népiskola egyes osztályait és az egyes tantárgyakat tekintve a tankönyvekben milyen képek alkalmazandók? c) Mi módon használja fel a tanító ezen képeket tanítás közben.

Jöröky Pál okéri tanító olvasta fel először e tételre vonatkozó dolgozatát. Dolgozatában helyesli, s állást foglal a népiskolai tankönyvek illusztrálása mellett, s dolgozata további részeiben röviden, de talpraesetten föl sorolja azokat a képeket, melyek osztályonként és tantárgyonként a tankönyvekben alkalmazandók s megjelöli a módot miképpen használtassanak azok fel tanítás közben.

Erre *Kováts Antal* temerini tanító olvassa fel ugyancsak ezekre a kérdésekre vonatkozó elmentés föl fogást valló dolgozatát. Dolgozatában hivatkozik arra, hogy a pedagógiának nem lehet célja a gyermek lelkébe hamis fogalmakat ültetni. Ennél fogva legalább azokat a tárgyakat vagy más ismertetni valókat szemléltessük, amennyiben módunkban áll, vagy természetben vagy megfelelően színezett szemléltetőképeken, a melyekre a gyermeknek a gyakorlati életben legégetőbb szüksége leend. Az illusztrációkat nem tartja helyesnek a tankönyvekben, a mennyiben azok igen sokszor tökéletlenek és szintelenek s ennél fogva gyakorlati hasznuk nincs, máskülönben pedig alkalmat adnak a gyermeknek arra, hogy az egyes alakokat a képeken izléstelenül eltorzítsák s e mellett a figyelmet is elterelik.

Hozzászoltak a tételhez *Berencz Mihály* újvidéki, *Apró György* szintén újvidéki, *Pogács Lajos* és *Léh Fülöp* temerini tanítók.

Berencz helyesli a tankönyvek illusztrálását, s a mellett foglalt is állást, de csak úgy ha jó képekkel illusztrálhatnák.

Apró György hosszadalmas beszéde végén szintén az illusztrációk mellett szól.

Léh Fülöp és *Pogács Lajos* az illusztrációk ellen foglaltak állást, s különösen hangsúlyozták a szépen kiállított szemléltető képek behozatalát.

Végül sok pro és kontra vélemény nyilvánítása után elnök *Kirschbaum Lajos* szólal föl, s konstatálván, hogy a vélemények a szemléltetés mellett összpontosulnak, kéri a közgyűlés által kimondani, hogy szép, tiszta és színezett illusztrációk igenis helyet foglalhatnak a tankönyvekben, de kívánatos, hogy e mellett megfelelő szemléltetőképek is alkalmaztassanak. A közgyűlés ebben az értelemben döntött.

Az elméleti tétel megvitatása után *Radók József* tiszakálmánfalvi tanító olvasta fel félórai tanítási tervezetét a magán- és mássalhangzókról a népiskola II. osztályában. Szép, szakszerű dolgozatát élénk figyelemmel hallgatta a közgyűlés és elismerését fejezte ki fölötte.

Az indítványok során *Berencz Mihály* indítványozta, hogy *Göröcsöni Dénes*nek a kath. irodalom egyik lelkes zászlóvivőinek a budapesti városi tanácsban történt megtámadtatása alkalmából üdvözlétet fejezze ki a közgyűlés. Indítványa közlekedéssel elfogadtatott. *Kováts Antal* indítványa, mely szerint boldogult *Egri József* futtaki apátnak a ki az újvidéki esperes kerületnek sokáig volt vezetője, s a tanítóságnak jóakarója és támogatója volt emléke jegyzőkönyvileg megörökíttessék. Elfogadtatott.

Több tárgy nem lévén a közgyűlés befejezést nyert. Utána bankett volt a Hoffman-féle vendéglőben. Pohár köszöntőt mondott *Városi Mihály* helybeli jegyző az elnökre és a tanítóságra *Kirschbaum Lajos* elnök viszont a vendégek; *Kováts Antal* a tanítóság nevében ellette az elnököt; *Apró György* a vendégeket köszöntötte föl a tanítóság nevében; *Somogyi Zoltán* ev. ref. lelkész az eszmének, a hazafias és vallásos nevelésnek dalára üritette a poharát.

Kováts Antal.

H I R E K.

És megfogott az átok.

Végig jártam ingoványt, pusztaságot,
Álmodtam sok-sok fényes tündéralmot,
Lidércfényt is üztem.

Majd lányok ajkáról csókot raboltam,
Majd remetemód éltem a vadonban,
Égő lázban, tűzben.

Voltam király a csillagok honában,
Majd meg tövisben taposott a lábam,
És vérzett homlokom.

S mig ajkamon a dal következett dalra,
Mint veszett kutyát ütött, rugott, mart a
Sok jó barát, rokon.

Vad orgiákat üztem egymagamban,
Jobzódtam fekevesztett, örült dalban,
Álmodtam vad álmod.

És mennyi ünt szerelmet dobtam félre,
És mennyi átok szállt értem az égbe,
És megfogott az átok.

Álmodom — az mind a porba van tiporva,
Nótának csak egy-egy bús akkordja
Gsendül fel ajkamom.

N vig kacaj rég elszállt ajkamról,
S mig künn a bús őszi szél tombol, harcol,
Könnyezve hallgatom . . .

Eichardt Károly.

A belügyminiszter egy bács megyei orvoshoz. Gróf *Andrássy Gyula* belügyminiszter dr. *Méri Sándor* zentai orvoshoz, aki 20 esztendőn át ingyen gyógykezelte az ottani beteg csendőröket, a következő köszönő levelet intézte:

Orvos ur 18 éven át a zentai csendőrségi őrsön, valamint a közelebb fekvő s orvossal nem rendelkező községekben elhelyezett csendőrségi őrsökön állomásos csendőr legénységénél — önként és díjlanul — teljesítette az egészségügyi szolgálatot.

Ezen humánus s a közjót is nagyban elősegítő, önfeláldozó, hasznos szolgálataiért orvos urnak ezennel teljes elismerésemet fejezem ki.

Budapest, 1908. évi szept. hó 24-én.

Andrássy.

Örömnep a bezdáni iskolák államosítása alkalmából. Bezdánból írják nekünk: *Bosnyák János* községi jegyző, iskolaszéki elnök, annak öröme, hogy szülőföldjének

érdekét szíven hordó műveinek számát gyarapíthatta és a községi iskolák államosításának ügye, melyben élénken résztvett, nyélbe van ütve: a helyi iskolák tanítói, az iskolaügy barátait és támogatóit, a községi hivatalnokokat a »Szigetben« lévő híres szőlőtelepén szüreti ünnepélyen látta folyó hó 12-én. A tekintélyes számu vendégsereg őszinte örömmel élvezte a házigazda lekötözö, szívélyes vendégszeretetet és elragadtatással szemléte a telep isteni áldását. A régi, híres szüreti ünnepeket láttuk megújulni. Kétünő italok és különböző gyümölcs mellett volt birka- és nyulpaprikás, nyáron sült birka, süllő, cigányzene, tánc, sok kedélyes móka, mit a szüretelő nép produkált. A résztvett vendégek a kellemes érzetek édes emlékével és a derék házi gazda iránti hálával távoztak a mintatelepről.

A topolyai járásbiróság ügykezelését vizsgálta meg a napokban dr. *Decker Gyula* szabadkai törvényszéki elnök. Mindenütt példás rendet észlelt, s ezért elismerést is nyilvánított dr. *Mészöly István* járásbíró előtt.

A zombori október 6-iki ünnepélyről szóló tudósításunkba hiba csuszott be, amennyiben a leközölt beszéd mellől kimaradt *Vértesi Károly* íróársunk neve. Ő volt ugyanis az, ki a *Schweidl család* nevében a koszorút letette.

Királysértés. *Wittmann János* rémi lakost királysértés miatt letartóztatták.

A topolyai róm. kath. tankerület tanítói e hó 7-én *Kishegyesen* gyűlést tartottak, melyen *Balasy Endre* c. kanonok elnökölt. *Bódy Máté* felolvasta az illusztrált tankönyvekre vonatkozó véleményét, mely alapos tanulmányra és a kérdésbő ismeretére vall. *Sulyok János* és *Molnár Mihály* topolyai s *Csizmár Mihály* bajsai tanítók szólaltak fel ezután s tartalmas szakvéleményükkel támogatták *Bódy* álláspontját. *Hajdu András* kishegyesi tanító a számtanból tartott érdekes előadást. Gyűlés után közös ebéd volt, melyen *Limbek Pál* jegyző is részt vett.

Hivatalvizsgálat a titeli járásban. Szemző *János* főszolgabíró — mint levelezőnk írja — f. hó 8. és 9-én vizsgálta meg Tiszakálmánfalva község ügykezelését. A vizsgálat eredménye — mint minden évben — ezuttal is teljesen kielégítő volt.

A zombori Rákóczi-szobor. Mult évben a Bács-Bodrogmegyei Irodalmi Társaság kezdeményezése folytán Rákóczi-szoborbizottság alakult Zomborban, mely a gyűjtést legott megkezdte s azt szép eredménnyel folytatja. A szoborbizottság e napokban ülést tartott, amelyen *Vértesi Károly* beszámolt az eddigi örvendés eredményéről. A *Vujevich Alajos* pénztáros által összeállított számadásokból kitűnik, hogy az 1260 kor. 16 fillért kitevő kiadáson felül 10.898 korona 76 fillér és annak a takarékpénztári kamata áll tisztán a bizottság rendelkezésére s így a szobor ügye jól áll. A szoborbizottság tovább folytatja a gyűjtést s egy nagyobb szerű multság megtartását tervezi, mely a szoboralapot növelné. A bizottság egyben azt is határozta, hogy a kibocsájtott s vissza nem érkezett számozott gyűjtőleveket bekívánja, hogy az adakozni szándékozókat ezáltal is figyelmeztesse az adományuk beküldésére.

A palánkai espereskerületi r. kath. tanítóság e hó 8-án *Wekerlefalván* ülést tartott, melyen több fontos tanügyi kérdést vitattak meg. Főleg a körül a kérdés körül történt behatóbb eszmecsere, hogy vajjon célszerű-e a népiskolai tankönyveknek illusztrálása. *Schlachter Péter* wekerlefalvi és *Heintz Bálint* paripási tanítók az illusztrációk mellett foglaltak állást. Mindkettő igen érdekes indokollással. *Hepp Ferenc* újpalánkai tanító ellentétes álláspontot foglalt el. Az értekezlet az illusztrációk mellett döntött. A tanácskozás után társasbéd volt.

Garai csendélet. Gara község az utóbbi időben valóságos melegágya lett a bűnkrónikáknak. Hétről-hétre olyan hajmeresztő esetek történnek, melyek az ottani közbiztonsági állapotokat félelmetes színben tüntetik föl. A mult héten egy csomó véres verekedés történt, köztük az egyik halálos kimenetellel. Erről az utóbbiról ezeket írja nekünk ottani levelezőnk: A napokban az esti órákban, az egyik vendéglőben *Bauer József* primás és *Vágner János* kontrás oktatták a fiataloságot az ütem betartására. Este-felé, midőn az új bor már megtette a hatását, a primás és kontrás szóváltásba elegyedett. Hogy pedig a szóváltás sokáig el ne nyuljék, a primás egy nyaklevessel figyelmeztette a kontrást a vita befejezésére. A banda vacsorára ment. Fél 8 felé *Bauer* vissza akart menni a vigadozók közé, akit azonban a lesben álló *Vágner* egy szőlőkaróval néhányszor úgy fejbe vágott, hogy az két órai szenvedés után meghalt. *Vágner* tettét töredelmesen bevallotta és most a bajai járásbírósnál várja méltó büntetését.

Házasságok. Pacher Alajos, dévai takarékpénztári főtitkár október 25-én, vasárnap déli fél 12 órakor tartja esküvőjét a budapesti belvárosi templomban Korossy Margit kisasszonnyal, Korossy Albert budapesti posta- és távirófelügyelő nagymiveltsgű és bájos kedvségű leányával, lapunk kitűnő tollú tárcaírójével.

Beer Emil magyarkanizsai gyógyszerész eljegyezte Singer Sárika kisasszonyt, öz. dr. Singer Simonné urnó leányát Aradon.

Hoffman Péter aszodi vasuti tiszt feleségül vette Mayer Lujzát Cservenkán.

Szupits Márton zentai tanító eljegyezte Pfistuer Albertina kisasszonyt Szabadkáról.

A tavankuti templom alapkövetétele. Vasárnap tették le a tavankuti templom alapkövét. A városi hatóságot Vojnich Ferenc dr. kulturtanácsnok, Hoffmann Károly dr. jegyzők képviselték. A pergament, melyen azok nevei voltak írva, akiknek uralkodása, hivataloskodása alatt és akiknek közreműködésével a templom felépült, üvegbe téve helyezték el az alapzatba. Ezután Vidákovich Pál hitoktató beszentelte az alapot és előbb magyar, majd hosszabb bunyevác szentbeszédet intézett a nagyszámban megjelent hívőkhöz.

Jótevény hagyomány. A május havában elhunyt Abraham Herman apatini nagykereskedő, ki életében az apatini izr. hitközség legnagyobb adófizetője volt — mint levelezőnk írja — 1000 koronát hagyományozott végrendeletileg az izr. hitközség kulturintézményeinek fenntartására és ápolására.

Csalás kötelezvényével. Zentáról jelentik: Meglepő rovaszággal és vakmerőséggel elkövetett csalást vitt véghez a napokban Török Pál idegenből hazatért felsőhegyi lakos. A »Szedeg-Csongrádi Takarékpénztár« részére egy 1000 koronás kötelezvényt állított ki a sógora, Takács Tamás felsőhegyi lakos nevére. A pénztintézet a pénzt Zentára küldte az Általános Takarékpénztárnak kifizetés végett. Török 180 koronával adósa volt Takácsnak, azt mondta tehát Takácsnak, hogy menjen vele a takarékpénztárba, majd kifizetik az ő 180 koronáját is abból a pénzből, amit ő kezességre kap kölcsön. Takács el is ment sógorával a pénztintézetbe, ahol tudomására hozzák, hogy megjött a 900 koronája. Takács mondogatta, hogy neki csak 90 frt jár, de ott rá se hederítettek s a pénzt kifizették, Török azt felvette és Takácsnak is kiadta nyomban 180 koronáját. Nyugtát azonban nem vettek a pénzről. Néhány nap mulva azután hivatták Takácsot és Törököt a nyugta kiállítására. Be is mentek ők szépen mind a ketten. Ott tudta meg Takács, hogy sógora az ő földcskéjére vette fel a pénzt Szegeden. Törököt a csendőrség, melyet a dologról a pénztintézet már előre értesített, nyomban letartóztatta és Szegedre szállította. Török beismerte bűnét.

Halálozások. Szalay Szaniszló bácsszentiváni segédjegyző a napokban 30 éves korában meghalt. A derék tisztviselőt, aki hivatását lelkiismeretesen, nagy tudással teljesítette, Csonoplyára szállították, s ott temették el a közönség ezreinek részvételével.

Zemánek Nándor palánkai csikótelepi ellenőrt és családját súlyos csapás érte. Pieta nevű 8 éves fia a napokban meghalt. Nagy részvéttel temették el.

Juhász József kulai földbirtokos a napokban 48 éves korában meghalt.

Schaffer Ábrahám sz. Stern Katalin a napokban 52 éves korában meghalt Topolyán.

Bellán Mátyás dunacsébi nagybirtokos és kendergyáros október 12-én 46 éves korában meghalt. Széles látkörrel bíró, fáradhatatlan tevékenységű féfő volt, aki a megyebeli ipar terjeszkedését nagy erővel és szakértelemmel mozditotta elő. Temetése szerdán délután volt a közönség óriási részvételével. A család emegyásjelentést adta ki:

Özvegy Bellán Mátyásné szül. Herczeg Irén saját, valamint gyermekei Gyula, Ilona és Dezső és az alulírt rokonság nevében fájdalomtelt szívvel tudatja, hogy hön szeretett férje **Bellán Mátyás** dunacsébi földbirtokos, nagyiparos, Bács-Bodrog vármegye törvényhatóságának bizottsági tagja életének 46-ik és boldog házasságának 21-ik évében 1908. évi október hó 12-én este 9 órakor Dunacsében hosszas betegség után jobb létre szenderült. A boldogult hült teteme folyó hó 14-én d. u. 3 órakor fog a róm. kath. egyház szertartása szerint a dunacsébi róm. kath. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise áldozat a dunacsébi róm. kath. templomban e hó 15-én reggeli 8 1/2 órakor fog a Mindenhatóknak bemutatni. Dunacséb 1908. október 13-án. Béke lengjen áldott porai felett! öz. Bellán Mihályné szül. Paulich Helen mint anya. Herczeg Gyuláné szül. Ludwig Her-

mina napa. Herczeg Gyula ipa. Reisz Jánosné szül. Bellán Mária, öz. Sztuchlik Ferencné szül. Bellán Lenke, Kiss Lajosné szül. Bellán Veronika, Hrabovszky Józsefné, szül. Bellán Anna, Pupics Vilmosné szül. Bellán Jozefin, Bellán Hermina testvérei. Reisz János, Kiss Lajos, Hrabovszky József, Pupics Vilmos, Feith István, Herczeg Gyula, Herczeg Aladár sógorai.

Ügyvédi kör Baján. A hajai ügyvédek f. hó 4-én a Casinó nagytermében kimondották, hogy kört alakítanak a kartári surlódások békés elintézésére, és az ügyvédi kar tekintélyének öregbítésére és az ügyvédi érdekek védelmére. Egyhangú megállapodással megválasztották a tisztkart. Elnök lett; *Arilaga Ottó*, alelnök dr. *Rajk Aladár*, titkár dr. *Lemberger Ármán*, pénztáros dr. *Sándor Imre*, választmányi tagok, dr. *Klénánecz György*, dr. *Nyiraty János* és *Hesser Gyula*.

A jánoshalmi új templom fölavatása. Jánoshalmáról jelentik: Nagy örömmünnepek volt tanuja vasárnap a jánoshalmi katolikus nép. Ekkor volt az ünnepélyes bevonulás a megújított, megnagyobbított templomba. Másfél esztendő óta várta e napot. Nem csoda, ha már kora reggeltől a templom körül rajzolt kicsiny-nagyja. Klanszky apát-plébános 10 óra körül kezdte meg a templom megáldását, melynek végzetével körmenetileg mentek az oltárszentségért az apácák házában, ahol a templom megújításának ideje alatt az istentiszteletet tartották. Az oltárszentség előtt fehérbe öltözött leánykák haladtak, körülötte a hívők ezrei hullámoztak, köztük a Mélykútról átzarándokolt mintegy 400 főnyi katolikus férfi és nő, szívükben áhitatos imával, ajkukon a Krisztust magasztaló énekekkel. A nagy napot még emlékezetesebbé tette dr. Zgama Károly mélykúti plébános a templomnak nagy jelentőségéről a hívők életében tartott szónoklata. Utána az apát-plébános káplánjai és Zgama Károly dr. segédkezesével infulás misét mondott. Az ünnepélyen résztvett a patronus is. Ott volt a helybeli intelligencia is. A templom hossza most 63,5 m., azelőtt 40 m. volt. A keresztthajó szélessége 28 m., körülbelül ugyanolyan a szélessége is. A régi templom megmaradt falait áttikával másították. A két keresztthajó kívülről díszes magas homlokzata, közepén izléses huszártoronnyal, belülről közepén kupolaszerűen építve, körülötte négy kisebb kápolnával. A főhomlokzaton szt. István, szt. László, a keresztthajó egyik homlokzatán szt. Gellért, szt. Imre, a másikon szt. Erzsébet és szt. Margit szobra áll. Foerk és Petrovác építésmérnökök remek munkát produkáltak. Nagy Ferenc szabadkai építőmester lelkiismeretes munkát végzett. A főoltárkép Szoldatics remek szt. Anna képe. A gyönyörű szöszék 200 éves s az 1780-as években került a budai karmeliták templomából hozzánk. S a legszebb disze a templomnak, hogy Boromiszta püspök, a község volt plébánosa, 2000 s a patronus 5000 koronáján kívül az egész 140000 korona költség a nép fillereiből került ki. A díszes üvegfestményü ablakok, melyekkel Szeller pesti üvegfestő vallott becsületet, legtöbbje is egyes hívek áldozatkészségéből dícséri.

Egy japán mérnök tisztai tanulmány-utja. Óbecséről jelentik: *Kiu-Suké Myoi* japán mérnök Tokióból, mint a japán államtól tanulmányutra kiküldött szakember végig hajózta a Tiszát, hogy a vízvédelmi műveket megszemlélje. Már előző napon híre ment, hogy egy japáni előkelőség érkezik. Előbb japán miniszterről, majd hercegről szólt az értesítés és így nem csoda, hogy a hajó érkezéseig megnépesült a tisztai hajóállomás. Egymásután jöttek a fogatok és gyalogosok, hogy lássák annak az országnak fiát, amely iránt a közelmúltban volt háboru óta oly élénk érdeklődés vonult az emberek lelkébe. A 12 órára jelzett hajó csak fél 1 óra után érkezett meg. A hófehér »Vihar« gőzös hozta a japán mérnököt, akivel Raug Rezső miniszteri tanácsos, mint a miniszter által kiküldött kísérelő és a szegedi folyammérnöki kar részéről Hubert Lajos és Ádámfi I. kir. folyammérnökök érkeztek meg. A hajóból kilépve Ivanovits Iván, mint az óbecse-aracsi és a torontali ármentesítő társulatok elnöke magyar nyelven mondott beszéddel üdvözölte a főmérnököt; majd Óbecse község nevében Reisli Sándor bíró fogadta. Az üdvözléseket Raug miniszteri tanácsos fogadta angol nyelven, mire Kiu-Suké Myoi japánul válaszolt, beszédét »éljen Hongroá« szókkal fejezte be. Ezután fogatokra ültek és bemutatták a világhírű ferenc-csatornai zsilipet, majd bekocsikáltak a község főbb utcáira és visszatérve, a hajón folytatták tanulmány-utjukat. A kis társaság Óbecséről Nagybecskerekre hajózott, hogy az ottani Bega-zsilipet megtekintse, majd onnan Títelre folytatták utjukat.

Járványos betegség Szentfűlöpön. Szentfűlöpön járványzerűen föllépett a kanyaró, melynek már eddig is sok gyermek esett áldozatul.

A csonoplyai tagosítási munkákat. Papp György mérnök nyerte el. Az érdekeltség egy része most a kir. táblához fordult és azt arra kéri, hogy a munkák kivételét Willmann János bajai mérnökre ruházta át, mert Willmann Bácsme gyében már eddig is nagyobb arányu tagosítási munkákat eszközölt sikerrel és az urbéri bizottság ama döntése, melylyel a munkák kivételét Papp Györgyre bízta az érdekelttek körében nem kellett megnyugvást.

A titeli olvasóköri f. hó 10-én a Havaszalodában jól sikerült Petőfi-estélyt rendezett. Ábrányi Emil »Petőfi«-jét Simó Géza tanár szavalt nagy hatással. »Petőfi a Hortobágyon« c. melodramát Szabó Rózsika k. a. és Popov Milorád adták elő. Szabó kisasszony kitűnő zongorakísérete mellett Popov meleg érzéssel szavalt a tartalmas költeményt. Somogyi Kálmán Petőfi jellemrajzát és irodalmi működését ismertette alapos hozzáértéssel. Nonnenmacher Aranka k. a. »Petőfi dalai«-t énekelte kellemesen csengő, iskolázott hanggal. Szép énekszámaikat Simó Géza tanár ügyesen kísérte zongorán. Befejezésül Zsulyevits Gyula a »magyarok istenét«-t szavalt megrázó hatással.

Üres pénzeslevél. Antony Tatsob tündéresi segédjegyző — mint levelezőnk írja — f. hó 10-én Mitrovicáról egy ajánlott levelet kapott, melynek 300 koronát kellett volna tartalmaznia, de a levél üres volt. A megindult vizsgálat fogja kideríteni, hogy a pénzt ki vette ki.

Bukások Bácsme gyében. Bácsme gyében a kereskedelem és ipar terén az utóbbi időben kedvezőtlen tünetek mutatkoznak. Erre vallanak a következő fizetésképtelenségi esetek:

Kishegyes: Dobler György itteni kereskedő az áruit potom áron eladta s azután eltűnt.

Szabadka: Koch Ármán vegyeskereskedő ellen feljelentést tettek, mert üzletét titokban eladta s fizetésbeli kötelezettségének nem tesz eleget.

Újvidék: Tiefenbach Péter fűszerkereskedő nemrég eltűnt, anélkül, hogy üzleti ügyeit rendezte volna. Bukása nem meglepő, mert már régóta küzd pénzbéli nehézségekkel.

Tiszába fult hajókormányos. Pusztai Pál, a magyar folyam és tengerhajózási társaság 359. számú uszály kormányosa — mint titeli levelezőnk írja — f. hó 10-éről 11-ére menő éjjelen Títelnél a Tiszán áthaladva csónakjából kiesett és nyomtalanul eltűnt. Valószínű, hogy ittas volt és így bukott ki a csónakból.

A titeli gabonalopás. Megemlékeztünk már arról, hogy Títelben letartóztattak egy tolvajsözövetkezetet, amely a kikötőben levő hajók rakományait dézsmálta évek óta. Az esetre vonatkozóan most ezt jelentik Títelből: A titeliek már tíz év óta kutatnak egy tolvajsözövetkezet után, amely az uszályhajókról gabonát lopott. Köztudomásu dolog volt ez, tudta a község aprajagyja, de minthogy följelentés nem akadt, nem kereshették a tolvajt sem. Most azonban az összes budapesti gabonakereskedők nevében az egyik cég megtette a följelentést. A budapesti titkos rendőrség főnöke, Krecsányi Kálmán kiküldötte Lauró Ferenc és Móker József detektiveket, hogy az évek óta garázdálkodó bandát leplezzék le. A detektivek meg is jelentek szeptember 15-én s mérnöknek adva ki magukat, megkezdették titokban a nyomozást. Nappal méregették hol a Tisza partját, hol pedig a töltést, éjjelenként pedig meghúzták magukat a Tisza mentén elterülő fűzesben s onnan lesték a tolvajokat és orgazdákat. Fárastó és veszedelmes háromhetes munkájukat fényes siker koronázta, mert Ilin Péter perlaszi és Turi Pál titeli lakosok személyében sikerült elfogniok a banda főcinkosait s kiderítettek eddigelé száznegyven lopást. A tolvajok és orgazdák száma ötven, akik közül tizenheten kormányosok. A tolvajok beismerő vallomása alapján az ellopott gabonamennyiség 4305 métermáza, melynek értéke 86.000 kor. A ki nem deríthető s tíz éven át ellopott mennyiség legalább 40.000 métermáza, melynek értéke több százezer koronára tehető. A felsorolt adatok igazolják, hogy a titkos rendőrök mily nagy és közérdekű dolgot műveltek Títelben, amikor véget vetettek egy gyalázatos bandának, mely nem félt senkitől és semmitől. Ilin Pétert és Turi Pált mint főcinkosokat bekisérték az újvidéki ügyészségre, a kormányosok ellen pedig, akik az ország különböző részein vannak, szintén megindították a hivatalos eljárást.

Új cégek. Bácsme gyében ujabban emegy cégalakulások történtek:

Szabadka, Weitzenfeld és társa szabadkai kenderipar. (Tulajdonos Weitzenfeld Marcellné szül. Dohány Margit. Dohány Zoltán kilépett a cégből.)

Bácskeresztur, Papp Dénes vegyeskereskedő.

Palánka, Bácsli Ilona rőföskereskedő.
Szabadka, Donáth Testvérek készbörkereskedők. (Tulajdonosok Donáth Adolf és Donáth József.)

Csantavér, Basch Jozefa és társa szatócsüzlet. (Tulajdonosok Basch Károlyné szül. Blau Jozefa és Schlesinger Lipót nagykikindai lakos. Az utóbbi 400 kor. vagyonbetéttel.)

Szabadka, Szigeti (Spitzer) Jenő könyv- és papírkereskedő.

Szabadka, Schwimmer Jakab termény és takarmánykereskedő.

Kisszlapár, Türr István és Mogyoródy Adolf elhunytával megüresedett igazgatósági tag-ságok Hoitsy Pállal és gróf Benyovszky Sándorral töltettek be.

Uj gőzmalom Jánoshalmán. Jánoshalmán »Faddi Pál és társai Anna gőzmalma« című új gőzmalom létesült. Az új vállalat betéti társaság, melynek beltagja Faddi Pál malomtulajdonos, id. Heisz György molnár és Kolozsi Lajos malomtulajdonos, jánoshalmi lakosok; kültagjai Jóth Kis Márton földműves, jánoshalmi lakos 11.000 korona betéttel, Jóth Kis Mártonné szül. Bánóczki Verona jánoshalmi lakos 11.000 korona betéttel, Uvári István malomtulajdonos, jánoshalmi lakos 11.000 korona betéttel, ifj. Nagy Mihály földműves, jánoshalmi lakos 5.500 korona betéttel, ifj. Nagy Mihályné szül. Faddi Erzsébet jánoshalmi lakos 5.500 korona betéttel és ifj. Heisz György molnár, jánoshalmi lakos 5.500 korona betéttel. A cégjegyzést Faddi Pál, id. Heisz György és Kolozsi Lajos beltagok gyakorolják, kik a céget együttesen jegyzik.

A Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara holnap, pénteken teljes ülést tart, melynek tárgysorozatában eme bács megyei ügyek foglaltatnak:

Gara községben a hetivásároknak sertés- és juhfelhajtással való megtartásának engedélyezéséről.

Hercegszántó községben a hetivásároknak sertés- és juhfelhajtással való megtartásának engedélyezéséről.

A kulai gyapjufonó, szövő és kikészítő gyártelep részére megadott állami kedvezményekről.

Szabadka—Baja, Szabadka—Zombor, Szabadka—Eszék, Szabadka—Ujverbász, Szabadka—Ujvidék, Szabadka—Óbecse közt és viszont és Zombor—Eszék közt és viszont az *inierurban telefonbeszélgetésnél* a díjnak 3 percenként 1 koronára való leszállításáról.

Staudt Lajos *ujverbászi* takács államsegélyéről.

Lehr Frigyes *bácsfeketehegy* fakeretkészítő államsegélyéről.

Az ujvidéki kendergerebenező és kártoló gyári vállalat állami kedvezményéről.

Fleischhacker Jenő *ujvidéki* textiliparos ösztöndíjáról.

Tiszakálmánfalva községben állatfelhajtással egybekötött hetivásár tartásáról.

Lutrov János *vajszkai* gépségélyének tulajdonába való bocsátásáról.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter leirata *Ujvidék* városnak a helypénz- és vásárvámszedésről valamint a napi piacokon eladott áruk mérlegeléséről szóló szabályrendelete tárgyában.

Bács-Bodrog vármegye alispáni hivatalának átirata *Kishegyes* község vásárnapjainak áthelyezése iránt beadott kérelme tárgyában.

Bács-Bodrog vármegye alispáni hivatalának átirata *Ujverbász* község hetivásárjának állatfelhajtással való megtartása és eziránti engedély kiadása tárgyában.

Bács-Bodrog vármegye alispáni hivatalának átirata vármegyei *hetivásárlátogatási szabályrendelet módosítása* tárgyában.

Ada, Sajkáslak, Jitel, Tündéres, Káty, községek husvizsgálati szabályrendelete tárgyában.

Irodalom.

»Női élet.« Olvasóim közül kik a fönti valóban mély értelmű címet olvassák talán kevesen tudják még, hogy evel a két szóval bontott szárnyat, egy új s minden művelt magyar nőre nézve fontos, úttörő vállalat.

A művészi ihlet adta kezébe, annak a szellemi kincsekben gazdag magyar irónőnek, azt a zászlót amelyre fényes betűkkel van hímelve ez a jelentőségteljes két szó »Női élet« Alba Nevis az ki írói tehetsége révén felküzdötte magát a magasba s most az elrejtve levő szellemi kincsek keresésére indul. Ehhez a nehéz és fásztó munkához segítségül hívja a művelt magyar nőket.

Uj folyóiratot indít, melynek hasábjai nyitva állanak minden, szellemi életet élő művelt, nőnek.

A »Női élet« mint, egy égő fátyla feladatú tüzte ki magának, bele világítani az ismeret-

lenség khaoszában rejtőző tehetségek világába. Mennyi szép gondolat, mennyi csiszolatlan gyémántja a magyar irodalomnak, hever elrejtve az érvényesülés nehézségei miatt!

Alba Neviset illeti meg az elismerés, hogy a »Női élet« című folyóiratával utat tör a nő szellemi kincseinek érvényesítése érdekében. A magyar műveltség, a magyar irodalomra már azért is fontos ez a lelkes vállalkozás, mert egy általános rossz véleményt kell legyőznünk vele. Meg kell dönteni azt a kifejezetlen s titkos ellenszemet, amely a női írók után az olvasó közönség ítélő képességét befolyásolja. Szoktatni kell a közönséget ahhoz, hogy minden művelt állam polgárai teszik a mi honfitársaink is vegyék föl a kiadások listájába azt az állandó rubrikát amelyet a szellemi szükségletek beszerzésére fordított összeggel töltenek ki.

Felhívom tehát kedves olvasóimat, hogy csatlakozzanak a »Női élet« kibontott zászlója alá s hirdessék ismerőseik, barátai körében, ennek a nemzeti szín lobogónak a jövődől dicsőségét. Minden művelt magyar asszonyhoz, szölk a lelkesedés hangján; segítse elő a dicsőség fényes diadalát azzal, hogy szellemi kincseit rendelkezésére bocsátja a »Női élet« apostolának Alba Nevisnek akihez már a jelen legkiválóbb irónői is csatlakoztak. A »Női élet« minden részét nők szerkesztik ami által tág tér nyílik a tehetségek érvényesítésére.

De hogy a teljes sikert elérjük közönségre van szükségünk! Szép hazánk minden zugába el kell, hogy jusson a hire ennek az új és dicső vállalkozásnak, amely hivatva lesz hirdetni a magyar nő műveltségét. Kérem tehát kolleganóimét s szeretettel olvasóimat igyekezzenek híveket szerezni. A jövő héten megjelenő lapunkban, a »Bács megyében« alkalman lesz bemutatni kedves olvasó közönségünknek a »Női élet« híveinek névsorát, amelylyel egyszersmint a már eddig is elért fényes eredményt bizonyíthatom be.

Az új folyóirat előfizetési ára évenként 20 korona, ez az összeg negyedévenként is fizethető a kiadóhivatalba Budapest Angyal utca 15. IX.

Révész Gyuláné.

Helyet a gyermekeknek. P. Huchnak ily című nagyjértékű munkáját fordította le Körmőczy Ernő, ismert író. A fordítás, zamatos, egyszerűen szép, méltó a munka tartalmához, melynek terjesztése valóságos áldásává lehetne a magyar népek, melynek kebelében az »egyke« kezd pusztítani. Gyermekebaráti, népjóléti intézmények nem tehetnének üdvösebb dolgot, mintha e füzeteckét százával, meg százával terjesztik a nép között. Ismerteti, minő drága kircs a gyermek a családban, majd a cseléd viszonyok közvetlen ismertetésével tünteti föl, hogy mennyire irtóznak ennek dacára is a gyermekektől. Kifejti minő pusztító hatást gyakorol a sajtó erkölcsstelen magartatása a nemzetfentartó családokra, a népese-dés apadására. Megrajzolja, hogy a lakásviszonyok is mennyire előmozdítják az egy gyermek rendszert, sőt a gyermektelen házasságok szaporodását. Nem mulasztja el közben-közben a gyógyszerek megismertetését sem. Körmőczy Ernő, aki irodalmi működésével mindig a gyakorlati életbe nyúl, valóban üdvös munkát végzett, mikor P. Huchnak e munkáját lefordította. A terjesztése szinte parancsoló kötelessége az emberbaráti, a népjóléti egyesületeknek, sőt kötelessége lenne még a kormányoknak is. Kapható Szabadkán, a Szent Antal-nyomda és irodalmi vállalatnál. Ára 20 fillér.

Kendertermelési szaklap Ófuton. A kender és lentermelés fokozására annak okszerű feldolgozás és értékesítésére Ófuton Jhiel Konrád ismert kendertermelő és értékesítő szakférfi szerkesztése alatt »Die Spinne« czimen német nyelvű szaklap jelent meg. Hogy ezen szaklap kiadása a kender, mint a délvidék egyik legjövődélmezőbb gazdasági és kereskedelmi növény okszerű termelés és értékesítésére nézve hézagpótlást jelent, csak azok képesek megítélni, elbírálni, kik mind ez ideig egy ily irányú szaklapnak hiányát érezték.

A szaklap, mely f. é. szeptember hóban jelent meg először, úgy a kendertermelők, mint kereskedők körében általános örömet és megelégedést keltett, amennyiben a lap szerkesztése oly szakférfiu kezében van letéve, aki nemcsak Bácskában, de az egész országban, sőt külföldön is e téren elismert tekintély s ki tudatában van annak, hogy a nagy fáradsággal, de szép jövedelemmel járó kender- és lentermelési valamint feldolgozási és értékesítési eljárásnál az érdekelteknek egy önzetlen, jóakaró utmutatóra van szükségük. A lap kifogástalanul van szerkesztve. Kiállítása csinos, füzetalaku. Jó, a köznép által is könnyen megérthető nyelvezetben írva. Iránya a kitűzött és elérendő célnak teljesen megfelelő. »Fasercultur« rovatában közöl kender- és lentermelőket érdeklő közleményeket, rámutat az e téren mutakozó hiányokra és kitünteti az okszerű eljárás mellett elért kedvező eredményeket. »Anfhechele« rovat

megismerteti a célszerű gerebenezési módozatokat. »Hanfmarktbericht« című rovat közli a kender és len árakat, azok minőségét és kidolgozását illetőleg. Egy másik rovat »Ausland-Verkehr« név alatt tájékoztat nyujt, a külföldi kender termelést, értékesítést és forgalmat illetőleg. Szóval mind megannyi rovat, melyet e szaklap felőlel, oktató és tanulmányos tartalmánál fogva oly hézagpótló munkát végez, mely nélkül sikeres és jövődélmező kender és lentermelés nem is képzelhető. E rovatokon kívül a sok szakbeli hirdetések a kendertermelők és értékesítők nézve is már oly fontosságúak, hogy e szaklap a készárúk exportálására, vagy más szükséges anyagok beszerzésére pótolhatlan utmutatóul szolgál. A ki a kender és lentermelési ügy iránt érdeklődik, de minden bizonynyal az érdekeltegyének és csoportozatok kérjenek a szerkesztőtől (Ófuton Bácska) mutaványpéldányt, hogy »Die Spinne« fontosságáról meggyőződjenek. Előfizetési ára félévre 3 kor. 50 fill. Megjelenik havonta kétszer. **Hetényi.**

KÖZGAZDASÁG.

A kunbajai állatkiállításról szóló tudósításunkból kimaradt a díjazásokra vonatkozó rész. Most pótlólag közöljük. Díjakat nyertek:

Jehenek. I. Lux András kunbaja 30 kor. II. Brandt Péter kunbaja 30 kor. Ullmann Péter kunbaja 20 kor. Bischoff János kunbaja 20 kor. Brandt György kunbaja 20 kor. Till és Tománovits bérlete gyűjteményes oklevél és béres 10 kor. Till Imre Katymár oklevél. Id. Freidinger Mátyás kunbaja oklevél. Ollmann Mihály 10 kor. Faltum Jeromos oklevél. Schwemlein József 10 kor. Schulcz Konrád 10 kor. Kriksz Mátyás 10 kor. Koller István 10 kor. Perle Marton 10 kor. Községi gulyás Szasno Ádám 10 kor. Soma Márton tej szöv. munkás 10 kor.

Üszök. Rosenberg Jakab és Mátyás collectio kiállításért oklevél, gulyásnak 10 kor. Beck Mátyás gyűjteményes kiállítás, gulyásnak 10 kor. Mann József kunbaja 40 kor. Mikits Mihály kunbaja 30 kor. Stand János kunbaja 20 kor. Nemes Bálint Kossuthfalva 20 kor. Prohaszka Miklós kunbaja 20 kor. Hinger Péter oklevél. Brandt Antal oklevél, gulyásnak 10 kor. Koller István oklevél. Schoblocher Péter oklevél. Schill József kunbaja 20 kor. Freidinger József kunbaja oklevél. Höfner János 10 kor. Kriszmann Péter 10 kor. Müller Antal 10 kor. Rickert István 10 kor. Bogner Vendel oklevél. Domi István 10 kor. Pohl Antal oklevél. Meszner Ferenc 10 kor. Wagner Antal 10 kor. Wolf Mátyás 10 kor. Wagner Vendel 10 kor. Schoblocher János oklevél. Fád János 10 kor. Brandt Albert oklevél, gulyásnak 10 kor. Schoblocher Mihály oklevél.

Bikák. Till Imre Katymár, Kunbaja község, Rosenberg Jakab és Mátyás és Ottmann Mihály oklevelet kaptak.

A ló patkolása. Sokszor a lovat nagyon hiányosan patkolják meg. A jó patkó pedig lényegesen elősegíti a ló jó járását. A patkolásnál szem előtt tartandó a következő főelv: Minden ló a patának legmagasabban fekvő részével lép először a földre és többnyire ezen a helyen marad állva. Ha patkolás alkalmával a patkót egyszerűen rásütjük, azt fogjuk észrevenni, hogy a ló egyenletesebben lép fel. Sok ló szeret a pata külső oldalán fellépni, persze ezen a helyen azután jobban kopik a pata miért is patkolásnál ez esetben a pata külső részéről többet kell leszedni, valamint a pata belső falán is mindenkor keveset utána segíteni, mert csak így állítható elő rendes pata (2). Ilyen patkolás 10—12 hétig tart el.

A szőlőtermés a Középbácskában. Doroszló, 1908. okt. 6-án. A szüret teljesen bevégeződött. Az augusztusi nagy esők igen csökkentették a szőlősgazdák számításait. Általában 1/4 részét lehet számítani a remélt termésnek, a rothadás által okozott károk folytán. Ennélfogva a termés minősége is csökkent. 15—20 hl. mustot lehet számítani átlagtermésül 1000 □-öles holdanként. Az új bor ára 20—24 kor. hl.-ként. (O. I.)

A tölgyfa lombja mint takarmány. Hogy a tölgyfa lombja mennyiben használható takarmányul, erre nézve Cselkó István a következőket közli: A tölgyfa friss és szárított lombja körülbelül úgy táplálja az állatokat, mint a zöld-takarmány és a széna, miután azonban a tölgyfa lombjában sok a csersav, mely dugulást okoz, nem lehet az állatok egyedüli takarmánya. Hasznát leginkább akkor veszszük, ha sok vizenyős takarmányt, pl. répát etetve hasmenésben szenvednek az állatok. Az állatok annyi lombtakarmányt kaphatnak, amennyit szivesen esznek. Konzerválni csakis szárítás által célszerű, mert így kevésbé fanyar, mintha besavanyitva etetjük. Legjobb gyűjtési ideje július—augusztus, mert később folyton szaporodik a csersav. A szárítás igen egyszerű; ugyanis 2—4 éves ágakat metszve,

csomóba kötjük és sűrű lombozatu fák törzse körül állítjuk, hogy egyrészt az eső ellen védve legyenek, másrészt, mert félig árnyékban jobb marad a lomb, mintha a napon hirtelen szárad. Jó időben 6—8 nap alatt száradnak meg a csomók, kivált ha közben 1—2-szer megfordítjuk. Azután boglyába vagy kazalba rakjuk a csomókat, a lombos véggel befelé. Etetéskor előbb felbontatlanul kapják az állatok a csomókat és csak akkor bontjuk föl, ha a külsejéről lerágták a leveleket és vékonyabb ágakat, melyek szintén táplálnak. Miután a szárított lombtakarmány úgy hat az állatokra mint a széna, oly takarmányt célszerű velük etetni, aminővel máskor a szénát szoktuk megtoldani, pl. répát és szalmát, a nagyobb tápszerűségű állatokkal esetleg abrakot is.

Mi a teendő széna kigyulladásánál? Mihelyt égett szagról a kigyulladás veszélyére lehet következtetni, a veszélyeztetett szénát, amennyire lehet a levegőtől el kell zárni, az ajtókat be kell tenni s a nyílásokat eltömni, a szénához pedig nem szabad nyulni. Oly padlásokon, amelyek nem favázon, hanem tömör bolthajtáson nyugosznak a széna felső rétegét állandóan nedvesen tartjuk, miáltal a tűz elfojtása sikerülhet. Legbiztosabb módja azonban a tűzveszedelem megelőzésének az, ha egy fecskendőt állandóan készletben tartva, a gyanús szénát széthányjuk, de gondoskodnunk kell, hogy elegendő vízmennyiség legyen kéznél az esetre, hogy az esetleg kicsapott lángot azonnal el lehessen fojtani. (Gazdasági tanácsadó.)

Trágyázási szabályok. Minthogy egyes ügynökök irreális magatartást tanúsítottak trágyaszerek eladásánál, Felső-Ausztria mezőgazdasági tanácsa »Land und volkswirtschaftliche Mitteilungen« című lapjában a következő felvilágosítást nyújtja:

Minden gazdát óvunk attól, hogy úgynevezett speciális trágyaszereket vegyen és ajánljuk, hogy használják az olcsó és bevált egyes trágyákat, mint kaintot, 40%-os kálisót, Thomassalakot, szuperfoszfátot és chilisalétromot. Sok speciális trágya nem más, mint ezeknek az egyes trágyáknak a keveréke, csak hogy a gazdának ezért a »keverésért« sokat kell fizetniök. Ajánljuk a következő, számos kísérletnél bevált trágyamennyiséget holdanként:

Réten: 300—500 kg. kaintot (vagy 100—150 kg. 40%-os káli trágyasót), 400—550 kg. Thomas-salakot.

Lóherénél: 300—350 kg. kaintot (vagy 100—120 kg. 40%-os káli trágyasót), 250—350 kg. Thomas-salakot.

Zabnál: 150—200 kg. kaintot (vagy 50—70 kg. 40%-os káli trágyasót), 200—250 kg. Thomas-salakot, 70—100 kg. chilisalétromot.

Burgonyánál: 100—150 kg. 40%-os káli trágyasót, 170—250 kg. szuperfoszfátot (könnyű talajon veszünk 250—350 kg. Thomas-salakot), 50—90 kg. chilisalétromot.

Őszi rozs: 200—300 kg. kaintot (vagy 70—100 kg. 40%-os káli trágyasót), 200—250 kg. Thomas-salakot, 50—80 kg. chilisalétromot.

Őszi buza: 120—150 kg. kaintot (vagy 40—50 kg. 40%-os káli trágyasót), 150—200 kg. Thomas-salakot, 60—100 kg. chilisalétromot.

A réten a kaintot (vagy 40%-os káli trágyasót) Thomas-salakkal jól keverve ősszel szórjuk el. Ajánlatos a rétet trágyázás előtt és után a rétmohaborónál keresztl-kasul jól megboronálni. A lóherét ősszel vagy kora tavasszal trágyazzuk. Az őszi buzánál a trágyaszereket a chilisalétrom kivételével vetés előtt beszántjuk. A chilisalétromot tavasszal fejtrágyául 2—3 részletben adjuk. Tavasz vetéseknél a chilisalétromot szintén fejtrágyául vagy röviddel vetés előtt adjuk, míg a többi trágyaszereket lehetőleg korán vetés előtt beszántjuk vagy beboronáljuk.

Szerkesztői üzenetek.

M. R. J., Bezdán. Köszönet az értékes küldeményért. A másik kettő is közelebb sorra kerül.

R. Gy.-né, Budapest. P. a közeli napokban fölkeresi. A levelében jelzett okról szó sincs. Ilyen bolondságra képtelen.

T. R-t. A jövő héten kapjuk vissza, s akkor rögtön elküldjük.

Zrinyi Ilona. A nevezetes évforduló alkalmából meleg érzéssel üdvözljük.

H. M., Zenta. Hagyja őket boldog bitükben. Megmosolyogni való erőlködés.

Cz. B., Baja. Az adatok még nem állnak rendelkezésünkre.

E. K., Vajszka. A válasz megérkezett. Holnap postára tesszük.

Gy. T., Ujvidék. D-nak adtuk át. Kérelme értelmében mielőbb intézkedni fog.

H. J. Baja. Postára tettük. Az okát nem tudjuk megérteni. Ha még egyszer megtörténnék, kérjük újbóli értesítését.

H. M. Szentfűlöp. Az ön kedvéért leadtuk, jöhetnek egy lapnak ily terjedelmes módon való ismertetése nem szokásos, különösen. ha az új lap még mutatóvány-számot se küld.

Mátyás király kávéház. Az a különbség köztük, hogy a bunyevácok és sokákok róm. kath. vallásúak, a szerbek pedig gör. keletiek. Nyelvben és nemzetiségben is eltérnek egymástól.

S. H. Ujvidék. A jelekből ítélve, még ebben az esztendőben helyezik forgalomba.

»Füstbe ment tervek«. Csodálatos, hogy eltalálta.

Kis d-t. Zombor. Megkértük, hogy a mintát küldje el Önnek.

L. M-ka. Zenta. A formát, a tollat s szalagot vagy selymet külön-külön megveheti. Ha van izlése és szakértelme, hát így sokkal olcsóbban szerezheti meg.

A bácsalmási járás főszolgabirójától.

5478. szám/1908.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye bácsalmási járásához tartozó **Madaras** községben lemondás folytán megüritt és évi 800 korona fizetéssel javadalmazott községi

irnoki állásra

pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni óhajtokat, hogy kellően felszerelt kérvényeiket hivatalomban folyó évi **november hó 1-ig** nyújtsák be.

Bácsalmás, 1908. október hó 2-án.

Koller Oszkár
főszolgabíró.

2—2

20398. Polg.
1908. szám.

Hirdetmény.

Az ujvidéki kir. törvényszék közhírré teszi, hogy **Szabadka, Gombos, Palánkai h. é. vasut** kiegészítéséhez az **Ujpalánka és Bácsstóváros** községekben fekvő s kisajátított ingatlanokra nézve az 1881. évi XLI. t.-c. 46. §. értelmében a **kártalanítási eljárást** megindítja.

Az Ujpalánka község határában fekvő s az ujalánkai 86. szám betétben A, I, 3. sorsz. a. 784. hrsz. alatt felvett s **Blechl Józsefné** szül. **Valincsek Mária és Valincsek Miklós** tulajdonát képező ingatlanok kisajátítására vonatkozólag a kártalanítási eljárás megkezdésére határnapul az **1908. évi november hó 5-ik napjának d. e. 9 óráját Ujpalánka** község házához kitüzi.

A **Bácsstóváros** község határában fekvő **Gyukits István** tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 587. sz. betétben A, † 1. sorsz. 3763. hrsz. ingatlanra a **Batyin Nikoláné** szül. **Todorov Mila** tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 302. sz. betétben A, I, 5, 3782. hrsz. a. felvett ingatlanra a **Sztojan-csev Nikola** (nős **Jelenits Jelenával**) tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 971. számú betétben A, IV, 2. sorsz. 3783. hrsz. ingatlanra a **Protits Szava** tulajdonát képező s bacsstóvárosi 885. számú betétben A, I, 7. sorsz. 3838. hrsz. ingatlanra a kiskoru **Tyo-**

sits Gyóka tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 1121. sz. betétben A, † 1. sorsz. 3837. hrsz. ingatlanra a **Milovanav Gyóka** (nős **Teodorovits Ankával**) tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 1531. számú betétben A, † 1. sorsz. 3836/1—b. hrsz. ingatlanra a **Sztojan-csev Száváné** szül. **Bozsín Darinka** tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 1530. sz. betétben A, † 1. sorsz. 3836/1—a hrsz. ingatlanra a **Todorov Velicsko** (nős **Bugarszki Kvizával**) tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 1017. számú betétben A, † 1. sorsz. 3841. hrsz. ingatlanra az ifj. **Protits Gavra és Protits Szteván** tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 925. sz. betétben A, † 1. sorsz. 3843. hrsz. ingatlanra a kiskoru **Protits Milorad**, kiskoru **Protits Jova és kiskoru Protits Gavra** tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 229. sz. betétben 3910. hrsz. s a bacsstóvárosi 1095. számú betétben A, I, 3. sorsz. 3909. hrsz. ingatlanokra a **Krnyajacz Lázár** (nős **Krsztin Szókával**) tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 741. számú betétben A, II, 2, 3865. hrsz. ingatlanra az **Atyimov Mladen** (nős **Raniszavlyev Katával**) tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 1061. számú betétben, A. † 1. sorsz. 3862. hrsz. ingatlanra; a **Sztojasits Ignját** (nős **Arszenin Lyubával**) tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 962. sz. betétben A, I, 4, sorsz. 3861/3 hrsz. ingatlanra a **Basics Szteván** tulajdonát képező s a 96. számú betétben A. † 1. 3886. hrsz. ingatlanra a **Basits Sztevan** szül. **Szuvarics Róza** tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 95 számú betétben A, † 1. sorsz. 3885. hrsz. ingatlanra a Bacsstóvárosi politikai község tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 6 sz.

betétben A, III, 6. sorsz. 3879. hrsz. A, II, 1. sorsz. 1491/1—4. hrsz. A, III, 7. sorsz. 4007. hrsz. ingatlanokra a **Bácsstóvárosi** gör. kel. szerbgyház tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 3 sz. betétben A, VII—I, sorsz. 3878. hrsz. ingatlanra az **Özv. Zomboracz Jeftané** szül. **Krnyajacz Mária** tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 141. sz. betétben A, I, 7. sorsz. 3880/1—b. hrsz. ingatlanra a **Schmidt János** tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 953. sz. betétben A, I, 4. sorsz. 1343 hrsz. ingatlanra a **Boj Ferenc** tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 371. sz. betétben A, II, 5. sorsz. 4061 hrsz. és a bacsstóvárosi 1154. számú betétben A, I. 4060. hrsz. ingatlanra a kártalanítási eljárás megkezdésére határnapul az **1908. évi november hó 10-ik napjának d. e. 9 óráját Bácsstóváros** község házához kitüzi.

A távol levő és ismeretlen tartozkodású telekkönyvi érdekelték részére ügygondnokul **Tillinger Sándor** palánkai ügyvédet nevezte ki.

A tárgyalásra az összes érdekeltet ezen hirdetmény által is azzal idézi meg, hogy az érdekeltnek a tárgyalásról való elmaradása a kártalanítás felett hozandó érdemleges határozatot nem gátolja és hogy az egyéni külön értesítésnek elmaradása vagy a tárgyalásnál való elmaradása miatt igazolásnak helye nincs.

Ujvidéken, 1908. évi október hó 2-án.

Dr. Kánai,
elnök.

Hajós,
jegyző.

3—1

3045/908. szám.

Hirdetmény.

A **Ferenc-csatorna részvénytársulat** üzletigazgatósága egy **segéd pénztárnoki állás** betöltésére nyilvános pályázatot hirdet a következő feltételek mellett:

1. Csakis oly 27 évnél idősebb és 40 évnél fiatalabb magyar állampolgár lesz alkalmazva, aki a német esetleg szerb nyelvet is bírja.

2. Előnyben részesülnek a katonai számvéveségi szolgálatban működött egyének.

3. A segéd pénztárnok egy évi próba időre lesz alkalmazva és ezen idő leteltével mint véglegesített tisztviselő a társulat nyugdíjgyűlésébe köteles belépni.

4. A segéd pénztárnok javadalmazása:

a próba év alatt:

1000 korona fizetés, szabad lakás, kert és szegődmény föld illetmény;

véglegesített minőségben:

1200 korona fizetés és fenti mellék illetmények.

5. Az állást folyó évi november hó 1-én kell elfoglalni.

6. Sajátkezűleg irt kérvények keresztlevelel és eddigi működést igazoló okmányok kíséretében legkésőbb folyó évi október hó 20-áig fenti címre (**Kisszapár, u. p. Ó és Ujszivác**) nyújtandók be.

Kisszapár, 1908. szept. 28-án.

Heincz Albert
üzletigazgató.

3-2

4145. szám/kig. 1908.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye titeli járásba kebelezett **Káty** községben üresedésben levő **I-ső irtnoki állásra** pályázatot hirdetek s felhívom, mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen keresztlevelel is felszerelt kérvényüket hozsam f. é. **október hó 29-éig** annál is inkább adják be, mert a később érkezők figyelembe vételét nem fogom.

Az állás javadalmazása évi 800 korona fizetés és 160 korona lakbér.

Titel 1908. október hó 3-án.

Szemző János
főszolgabíró.

3-2

Makulatura.

Jó minőségű ujságpapiros

100 klgrként 10 korona

ab Budapest.

Cim a kiadóhivatalban: **Teréz-körut 2.**

„A ZSIDÓ“

Mindenki, aki a zsidó vallásnak erkölcsi jelentősége iránt érdeklődik, vegye meg

dr. Flesch Ármin

mohácsi főrabbinak, „A ZSIDÓ“ című könyvét, melyet a „Bácsmegye“ is ismertetett, s mely népszerű munkáról a legkiválóbb szakkörök a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak.

Kapható a szerzőnél és minden könyvkereskedésben.

Ára 5 korona.

Freystädtler Flóra
emlékiratai!

Életem

Szerelmeim

Szenvedéseim

Irta: **Báró Spléyné Freystädtler Flóra.**

Az ismert budapesti milliósleány megragadó közvetlenséggel írta meg élettörténetét. Ez a könyv megható vallomása egy lángoló szenvedélyű asszonynak, de kímélő vád is társadalmunk legelőkelőbbjei ellen, kik e szenvedélyt kihasználva, a néhány év előtt milliósokkal bíró nőt a züllés útjára kergették.

A szerző arcképével díszített kötetet **2 K-ért** küldi a

Kereskedelmi Reklámvállalat,

Budapest, VII., Kertész-utca 27. sz.

Utánvétellel **2 korona 50 fillér.**



Kezelés előtt!

Kiefer János fogtechnikus Apatin.

Készít: műfogakat kautschukban úgy mint aranyban.

Speciálitás: Hidmunka aranykoronákra erősítve.



Kezelés után!

FIGYELEM!

Aki bármi ingó vagy ingatlant eladni vagy: bérbeadni, venni vagy bérbevenni szándékozik, valamint

pénzkölcsönt

felvenni és adósságokat konvertálni, továbbá magán egyénekről vagy cégekről és vállalatokról

hiteltudósítást

(információt)

beszerezni, továbbá **tűz-, jég-, élet- és**

baleset biztosításokat

kötni,

hirdetéseket

hirlapok, folyóiratok és naptárakba feladni,

ciméket

íratni,

fuvarleveleket

dijtöbblet vagy késedelmi kártérítés megrekamlálása véget felülvizsgálatni kíván és végül

pénzbeszedéseket

(inkasszót)

behajtani, az forduljon kizárólag:

az Általános Forgalmi és Hiteltudósító Iroda

törvényszéklleg bejegyzett céghez

VII. kör., Batthyány-utca, a gőzlördővel szemben.

(Tulajdonos: **Malusev Sándor.**)

ahol mindennemű megrendelés és megbízás a legbiztosabban és legszigorubb titoktartás mellett eszközöltetik.

Bácsmegye földrajza.

Az elemi iskolai tanhatóságok, tantestületek, a tanító és könyvkereskedő urak figyelmét különösen felhívjuk az alábbi hirdetésünkre.

Felhívom a t. tanhatóságok és kartársaim figyelmét a **Bács Bodrog vármegyei elemi népiskolák III. osztálya számára, az új utasítás alapján irt**

földrajzomra,

melyet a nagym. Miniszter ur f. évi 54794. szám alatt engedélyezett. Felhívásomat azzal teszem közzé, hogy **ez az egyetlen engedélyezett földrajz**, mit t. kartársaim segédkönyvül használhatnak. Szives jóindulatukba ajánlom sok fáradsággal és költséggel kiállított tankönyvecskémet, melylyel legelső sorban is kartársaimon, illetve tanügyünkön kívántam segíteni.

Könyvem pazar kiállítású, 24 képpel van díszítve és nyomása tiszta. Egyszóval: külsőleg is a legjobb benyomást teszi a szemlélőre.

Ára a térképpel együtt 60 fillér. A megrendeléseket gyorsan és pontosan fogom eszközölni.

MEZEI MIHÁLY

községi tanító.

ZENTA.

„BÁCSMEGYE“

Lapvezér:

Latinovits Pál,

Bács-Bodrogvármegye ny. főispánja.

Felelős szerkesztő:

Pető Lajos.

A. BÁCSMEGYE

a 750.000 lelket számláló Bács-Bodrog megyének legelterjedtebb lapja. Előfizetői a megyei előkelő társadalom vezető tagjainak sorából kerülnek ki s így

hirdetések közlésére a legalkalmasabb sajtóorgánium.

A hirdetni kívánóknak készséggel mutatjuk meg előfizetőink hitelesített névjegyzékét.

Hirdetéseket csakis szolid, megbízható cégektől fogadunk el.

A. BÁCSMEGYE,

pártoktól és egyénektől teljesen független ujság s így hatalmi irányítástól, káros befolyástól menten, bátran és elszántan küzd mindama megyei közjavakért, melyek a nép politikai, társadalmi és gazdasági érdekeinek előmozdítását celozzák.

A. BÁCSMEGYE

vezércikkeit, irodalmi és egyéb közleményeit a lapvezéren és szerkesztőn kívül a megye legjobb tollu, kipróbált írói szolgáltatják.

A BÁCSMEGYÉ-

nek, a megye minden községében állandó, **rendes tudósítója** van s így minden eseményről hű, megbízható és kimerítő tudósítást közöl.

Mutatványszámot mindenkinek 4 héttig ingyen küldünk.

A. BÁCSMEGYE

szerkesztősége és kiadóhivatala **BUDAPEST, Teréz-körút 2. szám** alatt van.

HIVATALOS



bélyegzőket, pecsétnyomókat, keletbélyegzőt, számológépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az

Első magyar ruggyanta bélyegzőgyár és intézet:

GEDULDIGER HUGÓ

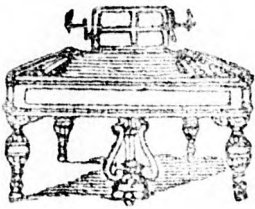
vésnök

BUDAPEST,

VI. ker., Váci-körút 17. sz.

A Bácsmegeyi Gazdaszövetség szállítója.

Árjegyzék kívánatra ingyen.



HANGSZEREK.

KUDLIK ÁDÁM hangszerkészítő Szabadkán. (Alapított 1899.) Ajánlja saját gyártmányu jó, erős hangu cimbalmaít, hegedűk, harmonikák, jó szabadkai tamburák stb. jutányos árákért.

Tisztelettel

Kudlik Ádám.

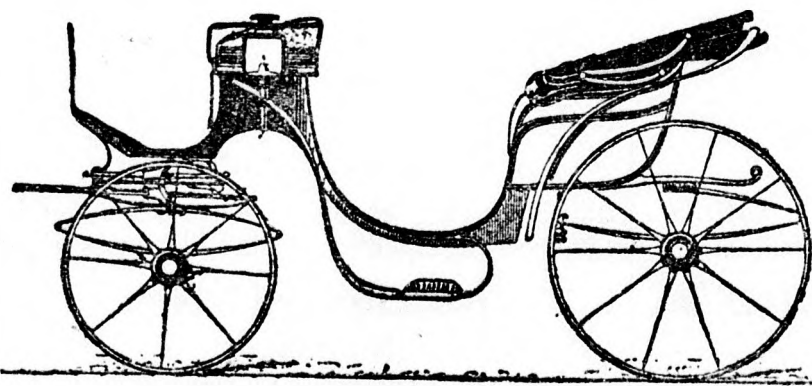


MÁRTON ISTVÁN

első alföldi tekeasztal-gyártó ipartelep

SZEGED,

Boldogasszony-sugárút 58. szám.



kocsigyártó és lópatkoló műhelyt

nyitottam. Vagyok bátor a t. c. közönség becses figyelmét felhívni, hogy ezelőtt Budapesten mint Bihari J. és testvére kocsigyártó cég társtulajdonosa 17 éven át önállóan működtem és készítményeink az 1896. évi országos kiállításon ki lettek tüntetve.

Az 1885. évben a Budapesti állatorvosi főiskolában a patkolási tanfolyamot sikerrel végeztem. Továbbá különösen ajánlom saját gyártmányu gumi kerekeimet.

Mindezek előrebocsájtása azon reményre jogosít, hogy e téren ugy a szakértelem, mint külsinra, a legmagasabb igényeknek megfelelni képes vagyok.

Régi kocsikat ujakra becserélek.

Képes árjegyzék ingyen.

Átalakításokat jutányosan készítek.



Magyarország legnagyobb és legelterjedtebb szőlészeti szaklapja a

Borászati Lapok

mely újévtől kezdve 40-ik évfolyamban hetenként jelenik meg igen bő és változatos tartalommal.

Ezen szaklap, mely nemcsak a magyar szőlészeti és borászati viszonyokat ismerteti, hanem legélénkebb figyelemmel kíséri a külföldi tapasztalatokat, újdonságokat, a francia, a német, olasz, osztrák stb. borászati irodalmat, minden kétséget kizárólag a legsokoldalubb és legértelmesebb szőlészeti ujság, mely minden más külföldi vagy hazai szaklap olvasását egész fölöslegessé tesz.

A „Borászati Lapok“

„Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületé“nek hivatalos közlönye.

A Borászati Lapoknak a közigazdaság és a gyakorlati szőlőművelésnek és borászatnak szentelt rovatai igen kimerítő, de különös súlyt helyez a tudósításokra is, amiben több mint száz tudósító dolgozik a lap szerkesztőségében.

Minden előfizető évenként legalább egy nagy színes műmellékletet kap, valamely magyar szőlőfaj hű képét, a mellett ingyen állapítja meg a szerkesztőség a beküldött tőkerészekből vagy állatokból a fellépett szőlőbetegséget vagy rovat és az ellenük való védekezést és kimerítő választ ad minden hozzáintéztet szakkérdésre.

Laptulajdonos:

Baross Károly örököse.

Felelős szerkesztő:

Dr. Druker Jenő.

A lap előfizetési ára:

1 évre 12 kor. 1/2 évre 6 kor. 1/4 évre 3 kor

Mutatványszámot három héten át szívesen küld

BORÁSZATI LAPOK kiadóhivatala (Budapest, IX., ker., Üllői-ut 25. sz.)



Legujabb szerkezetű fordítható tekeasztalok jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett. Régi tekeasztalok becserélése méltányos áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok átvonása és javítása. Raktáron tart dákókat és mindenféle kávéházi felszereléseket.

Rajzok és költségvetések ingyen.



BIHARI J

kocsigyártó Szabadkán.

Tisztelettel van szerencsém a t. címét értesíteni, hogy

SZABADKÁN

VIII., kör., 54 szám.

alatt, közvetlen a vasút állomás mellett, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő